

Előfizetési árak:

Están vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre. 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.
Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A gyakovári ünnepség.

Debreczen, szept. 14.

(—cz.) A horvátok nagy ünnepségek között ülték meg *Strossmayer* gyakovári püspök, püspökségének ötvenéves jubileumát. — Örömmámorban uszott egész Horvátország és lelkes tósztokban éltették az agg főpapot, ki egész életében oszlopa volt a magyarellenes ellenzéknek és a mi rovásunkra politikai és társadalmi téren hatalmas agitátorként szerepelt mindenkor.

Élénk emlékezetünkben van, midőn ő Felsege a belovári tisztelgések alkalmával megrótta a gyakovári püspököt azon cselekedetért, hogy a Kiewben tartott jubiláris ünnepségre oly értelmű üdvözlő táviratot küldött, mely telve volt irántunk, magyarok iránt táplált gyűlölettel. A koronás király megrovása egy időre tétlenségre kárhoztatta a magyar állameszme esküdt ellenségét, de ha nyíltan nem is agitált ellenünk, titkos eszközeivel, fanatikus embereivel annál inkább szóratta a gyűlölködés magvát a magyarok és horvátok között.

Strossmayer ma már öreg em-

ber. Nyolczvanöt éves és ötven éve, hogy a gyakovári püspöki széket elnyerte. A szabadságharc idejében nevezték ki pü-pökké s azonnal megkezdte akcióját a délszlávok érdekében. Tehetségét, idejét, dus javadalmazásu püspökségének szertelen jövedelmét horvát kulturális czélokra fordította és fordítja a jelenben is. Ép úgy atyja a horvátoknak, mint amily elkeseredett ellensége a magyaroknak. Legjobban kimutatta ezen ellenséges érületét 1876-ban és 1888-ban, mely utóbbi évben áldozópapsága ötvenéves jubileumát tartotta. Ez alkalmalmmal óriási magyarellenes tüntetések voltak székvárosában, úgy, hogy az akkori kormánynak nagy tapintatra volt szüksége, hogy a nagyobb botrányok kikerültessenek.

*

A magyar állameszme védelme — szerencsére — erős kezekbe van letéve és épen azért nincs mit félni a nagy horvát agitatori szellemétől. A horvátok nagy hangját, oknélkül való siralmait, gyűlöletét, melylyel minden magyart megfojtának egy kanál vízben, ismerjük. Ez azonban nem támasztja fel az általuk álmodott Szvatopluk birodalmát s ha

nem boszankodnánk a horvátok ildomtalanságán és hálátlanságán, meg kellene mosolyognunk telhetetlen erőlködésüket. Félni semmi esetre sem félünk tőlük, mert nem egy izben körmükre koppintottunk, midőn a magyar név dicsőségét vagy a magyar zászlót ripókok módjára tépegették és a jövőben is megóvjuk tekintélyét a magyar állameszmeinek, mely nem tűrheti, hogy egyes nemzetiségi velleitások és aberrációk a féltékenyen ápolat békét megzavarják.

Hanem az már mégis különös és boszantó, hogy egy magyarországi pap, *Hurbán* Wladimir ó-pazuvai evangélikus lelkész is elmegy Gyakovárra dicsőíteni a szláv apostolt és gyalázni a magyarokat. Ez az ur díkeziójában, melyet a gyakovári ünnepség bankettjén mondott, így panaszkodott:

„Kicsiny, de sokat szenvedő nemzetől hozok üdvözetet, a Tátra alatti tótoktól és az üdvözet átadására a turóczenzmártoni Narodni Noviny hívott és hatalmazott föl. A mi nemzetünk már elfelejtett vigadni, gyászolnak a napjai, de mikor a nálánál boldogabb testvére vigad, akkor ő is érzi az örömet. Ma erre, Gyakovár felé tekint a tótok könyben uszó szeme

TÁRCZA

A gyáva!

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
Irta: **Morvay Zoltán.**
(Folytatás.)

Három óra mulva, mikor vagy hatodjára vitte a mamájához vissza Arnóty, Melániát, azt mondta az öreg grófnő a lányának, hogy talán haza is kellene már menni. Melánia csak egy tánczot kuncsorgott még a mamájától, amit Arnótynak ígért. Megkapta.

— Most pedig — mondta Melánia, mikor a táncz után fáradtan dőlt az Arnóty vállára, — most pedig tegyen úgy, mintha még a völgegyem volna most is, kerítse elő Tibor bátyámat és fogasson be. Megteszi?

Rámosolyogva a férfira s megszorította a kezét.

— Miért ne — mondta ez mosolyogva. — Ha völgegynek nem is, de olyan hajduféle szerepre, én mindig jó lennék ön körül. És indult.

Melánia bosszusan kiáltott utána:

— György! Jöjjön vissza!...

— Tessék, — mondá ez visszatérve és megállt kezeit leeresztve.

— Közel jöjjön.

Arnóty oda ment egészen közel hozzá, a hölgy pedig bevonta egy pálma bokor mögé, ahol senki sem látta őket s egyik kezével megfogta a férfi zöld vadászkapátját, a másik kezével pedig az arczához szorította göndörhajjas fejét s össze-vissza csókolta...

— Czudar vagy, kiállhatatlan vagy, —
suttogta — menj, pusztulj előlem, nem szenvedhetlek!...

A férfi szótlanul türte az egészet és hidegen szólt:

— Fogatok Melánia...

A hölgy zavarodottan nézett rá...

— György!... Igen... Fogasson...

S amint nézte a férfit eltűnni a nagy szárnyasajtó mögött, valami csodálatos szorongás vett erőt rajta s önkéntelenül azt susogta:

— Arnóty nem szeret többé!...

Merengéséből Tibor bátyja zavarta fel, aki azt jött jelenteni, hogy a gyeplős lovukat összerugta a másik, amíg András kocsis valahol csavargott, ennél fogva más ló után kell nézni, vagy más kocsi után. Egy kicsit be volt csipve Galgóczy Tibor gróf ur s hamarjában sok mindent összedarált a hugának. Hogy András kocsisuk úgy be van rugva, mint egy ágyu, hogy ő az elébb megcsókolta az alispánék Klárikáját, hogy Kolonics Jóska elnyert 900 forintját, hogy a Schneberger báróba, aki a multkor Arnótyba kötött, ő bele fog lőni, most is belelőne, de a revolverében csak egy töltés volt, azt is kilőtte valahol. Alighanem a Kolonics pezsgős poharára.

Mig ott fecsegett, Arnóty visszajött.

— Lehet bucsuzni, itt áll a kocsi a verenda előtt.

Az öreg grófnő és a házi gazda feleségestől már ott álltak a verendán, mikor Melánia bátyjával is Arnótyval lement.

Tibor gróf újra kezdte a magyarázatot a berugott emberek bőbeszédűségével, hogy András kocsisunk be van rugva, hogy ő is be van rugva, ami a szives vendéglátás jele,

ennél fogva ő máskor is el fog ide jönni. Aztán Arnótyba kötött.

— Te Gyurka, én megveszem téled ezt az öt dögöt, kocsisból, kocsisból együtt, — mondá a verenda előtt toporzékoló öt hóféhér lóra mutatva, amiket alig birt tartóztatni a eziframentés kocsis.

— Schase vedd Tibor, neked adom ha kell, — mondta Arnóty szomoruan mosolyogva. Utazni megyek és eladom mindeneimet, aminek haszna nincs. Ezeknek úgy sem adnák meg az árát, hát inkább legyen a tiéd.

Tibor ur elébb nagyot nézett. Aztán kivett a belső zsebéből egy ezüst papirosba csavart szivart.

— Nesze, Gyurka, ne mondd, hogy ingyen adtad.

— Köszönöm, — mondta a másik és rágyújtott.

Melánia befejezte a bucsuzást, de a mamája még nagy beszédbe volt merülve Várpótnéval. Oda fordult a férfiakhoz:

— Hát az Arnóty kocsiján megyünk, Tibor, miért nem a magunkén?

Tibor méltóságos arczot vágott.

— Engedje meg dámám, de ez a fogat épen úgy az enyém, mint az a másik, amelyiknek a rudas lova megsántult és most itt marad. Ez nem az Arnóty ur fogata, hanem az én tulajdonom, ennél fogva, ahogy a csorvási vasuti portás szokta ordítani: „pe-szalni”!

Melánia nem értette a dolgot.

— Tán kártyán nyerted el Tibor?

— Nem. A kártyán én csak veszíteni szoktam. Becsületesen szereztem. Egy szivart adtam Gyurkának érte.

A hölgy édesen kaczagott fel. Mikor

és a szenvedés, a fájdalmas emlékezet könyűjén keresztülsugárzik az öröm."

Igy panaszkodott és jajongott *Hurbán* Wladimir ur Gyakovárott. Ugy mondja, hogy ő megbizásból kesereg a *tót nemzet* szenvedései felett. De ki bizta meg? A turóc-szentmártoni *Narodni Noviny*, ez a magyarfaló egyesület, mely folytonosan öltögeti méreggel telt nyelvét a magyarokra. Ennek az egyesületnek kebelében vannak a leg-hirhedtebb pánszlávok, állítólag ezek bizták meg tehát *Hurbán* Wladimirt, hogy sirassa a *tót nemzet* sorsát. Az ő szócsövük volt *Hurbán* és csakis az övéké, mert nem tudjuk elhinni, hogy az ág. ev. egyház osztaná a turóc-szentmártoniak panaszát és jajszavát. Vagyis tiltakozunk az ellen, mintha az ó-pazuvai lelkész ur az egész ág. ev. egyház nézetét tolmácsolta volna, mert míg a magyarországi ág. ev. tótok óriási többségének hazafiságáról meg vagyunk győződve, addig nagyon ismerjük azokat az elvakult magyarfalókat, kik minden kedvező alkalmat felhasználnak arra nézve, hogy bent és az ország határán kívül úgy tüntessék fel Magyarországot, mint a mely a közé ékelt nemzetiségeket elnyomja és velük zsarnokul bánik.

Magyar földön lakni, magyar kenyeret enni, a jogok mindenikében részesülni és ezekkel szemben gyalázni a hazát idegenek, ellenségek között, — kétségkívül nem szép dolog. *Hurbán* Wladimir ur azonban, úgy látszik, nem érti azt, hogy azoknak, kik jogokat élveznek, kötelelességeik is vannak.

Ilyen kötelelesség első sorban a hazaszeretet.

Nekünk az a véleményünk, hogy azt, a ki lelkében nem hordja a hazaszeretet erényének magvát, — erősebb eszközökkel kell kötelelességére figyelmeztetni. Hadd lássák az ilyen magyarfaló *Hurbánok*, hogy büntetlenül senki sem gyalázzhatja azt a hazát, mely méltatlanoknak is ad földet és kenyeret . . .

Tisza Kálmán Nagyváradon. A nagyváradi szabadelvűpárt tegnap értekezletet tartott Tisza Kálmán fogadása dolgában. A gyűlésen bejelentették, hogy Tisza Kálmán 18-án érkezik Nagyváradra, másnap részt vesz a nagygyűlésen és 20-án mondja el beszámolóját. Utána bankett lesz, a melynek rendezésére végrehajtó bizottságot küldtek ki.

Az állami költségvetés. Az 1901. évi állami költségvetés legnagyobb részét már elkészült és a költségvetésnek ezt a részét már nyomdába is adták. A költségvetésnek még nem végleges részén most dolgoznak s előreláthatólag nagyon rövid idő alatt ezzel is teljesen elkészülnek. Így állván a dolog, Lukács László pénzügyminiszter abban a helyzetben lesz, hogy Széll Kálmán ígéretéhez képest, az 1901. évi állami költségvetést mindjárt október elején az összeülő képviselőház elé terjesztheti.

Kereskedelmi kongresszus.

Debreczen, szeptember 14.

Néhány nap választ el csak a Miskolcson megtartandó III-ik országos kereskedelmi kongresszustól, melyen — mellékesen megjegyezhetjük — az aktuális kereskedelmi szerződések és a kereskedők országos szervezetének ügyén kívül a hazai keresk. és iparkamarák által unos-unottig tárgyalt, újból és újból felterjesztett kérdések vannak napirendre kitzve. Nem ezélünk a kongresszussal magával, annyival kevésbé napi-

rendjével foglalkozni; bizvást várhatjuk, hogy a kongresszus tekintélyes tagjai a hazai kereskedelemre hasznos munkát fognak végezni, habár a kereskedők országos szervezetének megalakítása az előterjesztendő s a szegedi kongresszus megállapodásától eltérő, a vidéket inkább kielégítő tervezet daczára is aligha fog sikerülni.

A kereskedelmi kongresszussal kapcsolatban azon érdekes jelenségre akarunk itt csupán rámutatni, mely a hazai kereskedelmi és iparkamarák egyrészénél a kereskedelmi kongresszuson való részvételt illetőleg felmerült s tényekben nyilvánult meg. A szaklapok szerint e miskolczi kongresszuson az összes hazai kamarák résztvesznek. Talán tájékozatlanság szülte e hirt, mert a szeptember közepén megnyíló kongresszuson csak egyes kamarák lesznek képviselve; a kamarák egyrésze azonban leplezett, másrésze nyíltan bevallott azon indokból kifolyólag nem vesz részt a kongresszuson, mert a kereskedelmi és iparkamarák mellett, melyek hivatva vannak tulajdonképen a kereskedelmi érdekeket képviselni s melyek kebelében minden kereskedelmi kérdés alaposabb és behatóbb megvitatás és határozathozatal alá kerülhet, mint egy kongresszuson, — ily kongresszusokra szükség nincs.

Ha nem volna oly kisszerű s a kamarákhoz nem méltó az érdeklődékenység, szinte hajlandó volna a felületesség e tartózkodást annak nyilvánítani. Sokkal mélyebben gyökerezik azonban a kamarák e nem egyöntetű véleményének és eljárásának indoka, semhogy a kamarák ily kiesinyes váddal illethetők lennének. Már a II-ik kereskedelmi kongresszus alkalmával, annyival inkább az azt közvetlen követett időben kifejezésre jutott a kamarák egy részének semlegessége, illetve a keresk. kongresszusok tartását ellenzése. Mikor arról volt szó, hogy a szegedi kongresszus végrehajtó bizottsága a kongresszuson hozott határozat értelmében a kereskedők országos egyesületét Budapest központtal megalakítsa s a belépésre a kamarákat is felkérte, a központi szervezetbe való belépés iránti kérelmét a budapestin kívül talán minden kamara, így a debreczeni is, hallgatással mellőzte, mert — mint egyes kamarai nézetből megállapítható volt, — a kereskedők országos központi egyesülete csak szaporítaná azon köz-

nevetett, igazán nagyon-nagyon szép volt. Ezt Arnóty konstatálta, amint ott állott mellette szóltanul.

— Jaj de nagy csacsik maguk, — fordult Arnótyhoz. — Ugy-e maga is ezen a kocsin jön velünk?

— Nem. — Mondta a férfi, — körülbelül lóháton fogok reggel haza menni.

Tibor gróf lement s elkezdte agyorsan szerzett lovait vizitálni, a grófné pedig még mindig Várpótyékkal beszélgetett, ennél fogva Arnóty és Melánia majdnem egyedül állt a félhomály verendán.

A hölgy megfogta a férfi mindkét kezét.

— György, jöjjen velünk.

— Minek?

— Nem tudom! Csak szeretném, ha velünk jönne. Hajtson maga. A lovak tüzesek és még csak három óra mulva virrad. Félek. Ha maga ott lesz, nem fogok félni György. . .

— Jó, — mondta ez, — ha úgy kívánja, majd hajtani fogok és besegítve a hölgyeket a hintóba, elbuesuzva a házi gazdától, felült a bakra.

Tibor gróf leszállította a kocsiat és erővel felült ő is a bakra. Azt mondta, tanulmányozni fogja a lovait. Es semmiféle kérelemre nem ült be a hintóba.

Arnóty összeszedte a gyeplőt, kieresztette a suhogót, aztán a kastélybeliek busuzó kiáltozása és a cigánymuzsika indulója mellett kigördült a hatalmas hintó a verenda alól, megkerülte a sárkányos szökőkutat és eltűnt az éjszakában.

Melánia grófnő valami boldog biztonsággal, ült mamája mellett. Daczára a koromsötét éjszakának, nem félt. Olyan

esőndes, megnyugtató szendergés fogta el a puha üléseken. Félig szundikálva hallgatta bátyja kritikáját a mulatságon megjelent hölgyekről, Arnóty csak ritkán felelt neki az ő dörgő medvebasszusán, de azt sem lehetett a kocsizörgésétől megérteni.

A batár üvegajtaja, ernyője le volt eresztve, s a komorságában is szép októberi éjszakában vidáman gördült a hintó a káptalan erdejében tovább. A kocsiut tele volt hervadt falevével és alig hallott a kerek zörgése. Az őszi szél fázóan suhant át a ritkuló lombok közt.

Melánia, mióta azt a gyűrűt visszaküldte Arnotynak, azóta mindig valami fájó, nyomasztó érzést érzett a szíve fölött, most — úgy eltűnt az, mint egy gonosz álom, könnyűnek érezte a szívét s valami kimondhatatlan boldog érzéssel szemlélte az előtte ülő két férfi árnyát.

Hasonlítgatta magában össze a kettőt! . . . Természetüket, modorukat, a viselkedést. . . és a hasonlat nem a testvér javára dőlt el! . . .

Tibor gróftól bántotta a nagy esend, a mit csak az ügöző lovak prüszkölése zavart meg, mert dalolni kezdett valami jogászról, a kit nem ütnek agyon, ha megtalálják az uton, meg a Rác Pali szárazfájáról, aminek jobb lett volna az erdőbe veszni, mert akkor ő belőle nem lett volna lump! . . . A refrainje az volt a dalnak, hogy: „sárgarigó rozmaringszál lilium! . . .”

Még Arnóty is belemelegedett. Mély basszusával kíséni kezdte a Tibor gróf bariton-primjét: „sárgarigó rozmaringszál lilium! . . .”

Melánia felkiáltott hozzájuk:

— Ni-ni, szokott maga dalolni, György? Én eddig soha sem hallottam. . .

Arnóty hátrafordult az ülésen:

— Mindig, grófnő, mikor sirni szeretnék. . .

Alig ejtette ki, abban a perczen nagyot ugrott a lógós ló és félrerántotta a másik kettőt is. S valami durva hang elkiáltotta magát oláhu, hogy csak úgy rengett bele a esőndes erdő:

— Megállj, ha élni akarsz!

A hölgyek élesen felsikoltottak s Tibor gróf is megszeppent, daczára tartalékos hadnagyi voltának. Arnóty pedig összeszedte a gyeplőt s közzé vágott a hosszú suhogóval a három első lónak.

Az állatok felágaskodtak egy pilanatra, aztán vadultan ragadták tova a kocsiat.

— A lógósnak a gyeplűjét megkapta valami gazember, — mondta Arnóty nyugalommal az összeijjedt, mellette ülő Galgóczynak, „azt akartam, hogy orrára bukják a gyepek. . .” Gyí Csillás! És megint eserdített.

Káromkodás és felbukott emberek hangja hallatszott a távozó kocsi után s úgy tetszett, mintha a betyárok lóháton vágatnának utánuk.

Arnóty figyelt. A esőndes erdőben lóvés dördült el. Utánuk löttek! . . .

Arnóty minden erejéből húzta a megzavart lovak száját és megállította nagy nehezen őket.

— Megálljunk, — mondá az ülésben felállva, — megálljunk! Ezek a gazemberek nem olyan csavargófélék, mint a milyeneknek gondoltam őket! . . . Tibor, — szólta határozott hangon, a fiatal emberhez, — fogd fiam a gyeplőt, de nagyon erősen, úgy, hogy a lovak ne fussanak el, ha lövést hallanak sem. A zablá tremlis, le lehet vele ültetni a legtüzesebb lovat is. Tehát csak tartsd. . .

ponti szervezetek számát, melyek a kamarák nagy többsége által képviselt vidék érdekében ritkán érhetnek el azzal összhangzatos működést.

Példa rá az Országos Iparegyesület, melynek utóbbi időben nem egy akciója indított udvarias tiltakozásra egy vagy más kamarát, pedig az Országos Iparegyesület működését és tevékenységét hosszú multban nagy ipari kérdések próbálták már ki s a kamarákkal a töle megszokott előzékenységgel igyekeznek a jó egyetértést fentartani.

Az országos szervezet megalakítása a kongresszus határozata daczára sem sikerült s így kerül az más, enyhébb formában a miskolci kongresszus elé. Az új javaslat győz-e vagy nem, az most bennünket e cikk keretében kevésbé érdekel; annál inkább nagyobb nyomatékkal bírhat a budapesti központ esetleges megalakítása mellett is azon javaslat, mely talán a kongresszus elé is kerül s mely súlyllyal különösen azért bír, mert a vidék eszméje s — úgy lehet — a nagy vidék támogatásával meg is valósul. E javaslat szerint a kereskedők egyesülete (képviselete) a nagyobb vidéki ipari központokon, illetve ezek körül szerveztetnék, mely bizonyos kereskedelmileg homogén területre terjedne ki.

És most tegyük a konkluzió végett egy kis kitérést. Ezelőtt 14 évvel merült fel komolyabban a mezőgazdasági kamarák felállításának szüksége, noha már jóval előbb, 1879-ben Székesfehérvárott megtartott II. magyar gazdák kongresszusa, sőt egyes iparkamarák is, — közte a kassai 1880-ban sürgette a gazdasági kamarák létesítését. Az ok e mezőgazdasági kamarák felállítására, — mint az akkori röpiratokban, hírlapi cikkekben olvashatjuk — a mezőgazdasági egyesületek eredménytelen a mezőgazdák érdekeit szerveztükben ki nem elégíthető működése. — Napjainban már — egyelőre egy közgazdasági, illetve mezőgazdasági központi kamara létesítése — ismerve földmivvelésügyi kormányunk politikáját és erélyét, szinte bevészelt ténynek tekinthető. Ezt követik majd vagy egy időben a mezőgazdasági vidéki kamarák.

Alig 3 éve, hogy a pozsonyi ipartestület felvetette a külön iparkamarák eszméjét, mely indítványképen a szegedi ipartestület

által a mult évben tartott V-ik kolozsvári ipartestületi kongresszus elé is lett terjesztve. A külön iparkamarák felállításának főindoka röviden az volt mindkét ipartestület szerint, hogy a kamarák mai szervezetükben a kézműves iparosok érdekeit nem képviselhetik. Felemlítjük egyszerűen ezen, a mezőgazdasági kamarák felállítását mellett felhozott indokkal azonos érvet, mert hiszen a kamarák képviselői és titkárai a külön iparkamarák létesítésének szükségét eredményesen czáfolták meg, legfeljebb a tudomásra jutott czáfolatok közül lehetne helyteleníteni azt, mely a külön kamarák ellen pénzügyi adatokra fősúlyt helyez, mert az ily adatok ellenében más szempontból szinte hiteles számszerű adatok állíthatók; továbbá azt, mely hangsúlyozza, — különben helyesen — hogy a kamarák jegyzőkönyvei túlnyomórésztben az ipari kérdésekkel való foglalkozás mellett bizonyítanak. Ez utóbbi érv könnyen félreértésre adhat okot, melynek szintén kifolyása lehet a mezőgazdasági és külön iparkamarák mellett egyező indok alapján a kereskedők részéről a külön kereskedelmi kamarák létesítése iránti kíváncsalom. S nem is állunk oly messze attól, hogy e kíváncsalom kifejezésre jusson.

A kereskedő egyesületek területi elhelyezkedését tekintve, míg jelentékeny kereskedelmi központ, sőt kereskedelmi kamarai székhelyen sincs az önálló kereskedőknek testülete, addig egy, a mezőgazdaság központját képező városban kettő is van, s e testületek is belsőszervezetre és hatáskörre is jelentékenyen eltérnek egymástól. S épen a keresk. egyesületek különféleségéből következik, hogy azoknak egy központi, vagy homogén területű s kereskedelmi viszonyal bíró szervezetbe való egyesítése elmaradhatlan; minthogy pedig a nagy többséget képező vidék, a partialis területre terjedő szervezetet támogatja, egy központi szervezet megalkotása aligha fog még sikerülni. De alkottassék meg bár a központi szervezet, a vidékenként való szervezeti egyesülés iránti óhaj nem fog megszűnni s ez óhajból, valamint abból, hogy itt-ott a fentálló kereskedelmi egyesületek jelentékeny száma, a kereskedelmi és iparkamara hatáskörébe utalt fontos kérdésekkel is foglalkoznak, — s ugyszólván kezdenek a kamarának a nyakára nőni, — fog életre kelni, lehet a

közel jövőben, a külön kereskedelmi kamarák eszméje.

Az átalakulásnak, szétválásnak be kell következni, bármennyire hangoztatva legyen is, hivatalosan épen a szétválásra való törekvés időpontjában — mint napjainkban is — a kamarák reformja. A kamarákat a Bach-korszak állította fel nálunk, tehát osztrák minta ez is, melyet az 1868. VI. t. cz. ugyszólván csak épen az alkotmány keretébe illesztett bele. A legtöbb külföldi államban külön kereskedelmi és iparkamara áll fent. S mi volt a rugó épen a legnagyobb kereskedelmi és ipari államokban az ily tagolt kamarák alakításáról? A szükség-érzet; ezt pedig felkeltette ott is a kisiparnak a gyáripar rohamos terjedése folytán hanyatlása, — a kereskedelmi érdekeknek fenyegetése az agrárizmus által, — talán épen mint nálunk a közelmultban és jelenben, s épen ez okból talán nem is fog olyan nagy feltűnést kelteni, ha nálunk is a közgazdasági érdekképviseletek meg fogják találni a közeljövőben a helyes, s inkább megfelelően hitt szervezetet.

A kínai háború.

— E x p r e s z t u d ó s í t á s . —

Budapest, szept. 13.

Angolország és Németország föltétlenül visszautasítják Peking haladéktalan kiűritésének a tervét, a mi arra indítja Oroszországot, hogy beleegyezzen augusztus 25-iki javaslatának a módosításába. A tanácskozás most folyik a kompromisszumról és remélhető, hogy nemsokára létrejön az annyira szükséges megegyezés.

Keletázsiai hajóhadosztályunk Montecuccoli gróf ellentengernagy parancsnoksága alatt immáron együtt van, miután a Kaiserin Elisabeth és az Aspern megérkeztek Takuba. A hajóhadosztály 6 Felsőge következő hajóiból áll: Kaiserin und Königin Maria Theresia (5200 tonna, 7000 lőerő, 30 ágyú) és Kaiserin Elisabeth (4000 tonna, 6400 lőerő, 25 ágyú), torpedó-köszirkálók, továbbá Zenta és Aspern torpedó czirkálók (mind-egyik 2300 tonna, 7000 lőerő és 20 ágyú). A hajóhadosztály összesen 400 embert tett partra.

A hatalmak magatartására vonatkozólag a Standard bécsi tudósítója a következő jelentést küldötte meg:

Iteni nagykövetségünknel úgy értesültem, hogy az angol kormány válasza, melyet az orosz javaslatra adott, világosan kijelenti, hogy Peking kiűritésére bizonyos feltételek teljesítése előtt nem lehet gondolni. Egyetlenegy hatalom sem adott oly határozott választ, mint Anglia és egyetlenegyik sem adta elő oly meggyőző módon argumentumait Peking kiűritése ellen, mint a brit kormány.

A helyzet jelenleg következőképen áll: Minthogy Anglia és Németország nem akarja bizonyos feltételek nélkül vissza-vonni csapatait Pekingből, Oroszországnak minden gyanakvása Németország kínai törekvéseivel szemben megszűnt. Minthogy ezenkívül maga Oroszország is azon a nézetben van, hogy a jelenlegi körülmények között az összes idegen csapatoknak Pekingből való kivonulása nem ajánlatos, már meg is indult a pour-parle-k egy kompromisszum tárgyában, a melynek értelmében azok a hatalmak, melyek Észak-Kínában leginkább vannak érdekelve, mint Anglia, Német-, Oroszország és Japán, egyenkint 10,000—10,000 katonát tartanak fenn a Pe-Csili tartományban, míg az Egyesült-Államok és Franciaország kontingenseiket ötezerre vagy még kevesebbre leszállíthatják, míg Olaszország- és osztrák-magyar monarchiának bármely csapatküldeményét is szívesen látnák. A szövetséges hatalmak csapatai az összes sztratégiai pontokat biztosítják Pe-Csiliben, Takuban és Tien-Csinben.

A pekingi helyőrség számát azon tárgyalások jellegétől és eredményétől teszik függővé a hatalmak, a melyeket a dinasztia meghatalmazottaival megkezdtek.

A férfi és a gyermekember közti különbség a veszélyben tűnik ki.

Tibor gróf olyan józan lett, mint a halál és göresös kezekkel ragadta meg a gyepőt, míg az a másik a legnagyobb lelki nyugalommal vett ki az ülés alól egy dupla puskát és azt nézte meg van-e töltve. Megvult.

— Figyelj, Tibor, — mondá érezes, nyugodt hangján Arnóty. — Ha én kiáltok vágj végig a fején ott elől annak a középső lónak, az a gyepős és az a legtüzesebb! Majd el fog ragadni, de te azt ne bándd, csak ereszd a szájukat. Hazaviszik azok a kocsi és nem lesz semmi baj, csak én hozám mentek annyi lesz az egész.

A hölgyek kétségbe voltak esve.

— Csendesen, hölgyeim, — nyugtatta őket. — Minden szentekre kérem, bármi történjék, ne kiáltssanak!

— Istenem, György, ne hagyjon itt bennünket, — rimázkodott Melánia, mikor látta, hogy Arnóty megindul.

A férfi oda ment a kocsihoz és megszorította a hölgy remegő kezét.

— Ne féljen Melánia, — mondá szilárdan, — mikor én itt vagyok. Nem lesz semmi baj! Lássá, — tevé hozzá szomorúan, — ez előtt megnyugodott, ha én azt mondtam: ne féljen...

— Óh Istenem, de azok hárman vannak! Én láttam őket, mikor elvágattunk mellettök.

— Én érek hatot, — mondá a férfi és büszkén egyenesedett ki magas alakja. Megcsókolta a kezébe tartott kis reszkető kezét, aztán elébe ment a lovasoknak, kiknek a dobogása, már közel hallatszott.

— Ide fiaim, ide, — kiáltá harsány

hangon. — Erre állok, láttok-e? ... Hát mi a baj? ...

A lovasok közül egy megszólalt oláhu! — A lógós lovadat add ide, uram!

Melánia hallotta, a mint Arnóty felhuzta a puskát mindkét sárkányát. Aztán pedig felkaczagott, de olyan borszartóan, olyan kísértetiesen, a hogy Melánia soha sem hallotta. Lehet, hogy csak a helyzet miatt tetszett ilyennek a grófnő előtt.

— Nem adom én, Tógyer! — kiáltá. — Mert te Pránya Tógyer vagy, az én csikósom. Én megismerem az embert fiam, ha egyszer láttam is, akár milyen sötét éjszakában, akárhogy van bekenve korommal a pófája, Tógyer!... Nem kapjátok el a lógóst, hanem ha az ára keil, azt kifizetem, mert nincs időm vesződni veletek... Szép aranyokban, Tógyer!...

A társalgás persze oláhu! folyt, de Melánia, aki tudott olaszul és francziául is, félíg-meddig megértette a beszédet.

— Nem kell az aranyad, — konokoskodta betyár... — A lógós kell, de mindjárt. — Azzal rálőtt a bitang a gazdjára és felröhögött...

— Ide adod te, domnule, hamarosan, — mondta a másik és az is lött.

Arnóty megint olyan rettenetesen kaczagott, mint előbb.

— Nem tudok czélozni, Tógyer. Se az arany nem kellett, tehát kaptok olmot!... Nesztek!...

A vállához emelte a finom angol nyelvű puskát és elsütötte mind a két csövét.

(Vége köv.)

HIREK.

— **Szerb rendjelek.** A hivatalos lap számos kitüntetést közöl, melyek között bennünket leginkább az érdekel, hogy *Simonffy Imre* kir. tanácsos, polgármester a királyi szerb Takova-rend III. osztályát, *Márk Endre*, a debreczeni ügyvédi kamara elnöke és *Vecsey Imre* tb. főjegyző, tanácsnok, ugyanezen rend IV. osztályát kapták. A kitüntetéshez szívükből gratulálunk.

— **Uj mise.** *Lestyán Endre*, végzett teológus, *Lestyán Adorján* kir. közjegyző, kamarai elnök fia, f. hó 20-án tartja első szent miséjét a szentanna-utcai r. kath. templomban *Wolafka Nándor* dr. püspök manufactorsága mellett. A fiatal pap jeles képzettségű, az insbrucki egyetem hallgatója volt s mint ilyen, legközelebb tudori oklevelet kap. Pappá szenteltetése e hó 17-ikén lesz Nagyváradon.

— **Debreczen város tanügye.** Debreczen város tanügyét nem épen kedvező világitásban tünteti fel Csánky Viktor királyi tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottság elé terjesztett következő jelentése: „A lefolyt hóban a város 1899/900. tanévi népoktatási és óvodai statisztikája teljesen elkészült. Ennek főbb adatai elsorolása mellett a város népoktatási állapotáról is jelentést tesztek. Mindkét nembeli óvodaköteles gyermek volt 4204; ebből óvodába, állandó és nyári menhelyre járt összesen 915. Az óvintézetek állandó szaporítása tehát feltétlenül szükséges, amennyiben az teljes lehetetlen, hogy az óvintézetbe nem járó 3289 kisdéd mindegyike a törvényben meghatározott módon, azaz az év minden szakában nap-hosszant állandóan kellő gondozás és felügyeletben részesül. Az óvintézetek fejlesztése és szaporítása tehát a városnak jövőben is évenkénti fokozatos és állandó áldozatkészségét igényli. 6—12 éves mindennapos iskolaköteles fiú- és leánygyermek száma 7839; ezek közül iskolába járt 6975 tanuló, ide értve azon helybeli 6—12 éves tanulókat is, kik a középiskolákba járnak. Iskolába nem járt 844 mindennapi iskolaköteles, a tankötelesek 121 százaléka. A legnagyobb magyar városban tehát egy egész kis nemzedék a kellő számú iskolák hiányában nélkülözi a népnevelés áldásait és tudatlanul nő fel, miután a jelenlegi iskolák teljesen megteltek tanulókkal, sőt amennyiben igen sok tenterem annyira túltömött, hogy ily helyeken nemesak hogy a gyermekek rendszeres oktatását követelni nem lehet, de csupán hygieniai szempontból is ez állapot már tűrhetetlen s e terméke több gyermeket bezsufolni igazi lelkiismeretlenség volna, — nem vagyok abban a helyzetben, hogy e nagyszámú iskolába nem járó gyermek beiskolázását szorgalmazzam a hatóságnál. E város területén a meglévő 88 elemi iskolai tanítói állomás mellé legalább is még 14 új állomás felállítása szükséges elkerülhetetlenül. Azért én hivatali követeléseimből kifolyólag nem szűnök meg minden törvényes eszközt felhasználni arra, hogy a szükséges tanítói állomások a lehető leggyorsabban mind szerveztessenek. 13—15 éves ismétlő tanköteles 3061 volt, kik közül 426 nem járt iskolába. Lelekiismeretes kötelességet teljesít tehát a városi hatóság, ha a magas miniszterium által is már megsürgetett gazdasági ismétlőiskola felállításával e 426 ism. tanköteles oktatásáról mielőbb gondoskodni fog.“

— **Kevés a közigazgatási tanfolyam.** A közigazgatási tanfolyamokon való fölvételre jelentkezők nagy száma arra készteti a belügyminisztériumot, hogy a tanfolyamoknak a jövő évben leendő szaporítását vegye programmba. Most, mikor a tanfolyamokon a beiratások befejeződtek és az előadások megkezdődnek, kitűnik, hogy a hallgatók

száma körülbelül kétszerannyi, mint amennyire a tanfolyamokról szóló törvény megalkotásakor számítottak. Ha a jövő évben jelentkezőt valamennyit fel akarnák venni, legalább négygyel kellene szaporítani a tanfolyamok számát, a mely esetben Nagyvárad, Szeged, Temesvár és Nagyszében városoknak van legtöbb kilátásuk rá, hogy egy tanfolyamot kapnak. A szaporítás elhatározása mindenesetre attól függ, hogy illetékes helyen szükségesnek tartják-e a jegyzőjelteknek ilyen nagy mértékben való szaporodását.

— **Királyi lecke egy püspöknek.** Lapunk mai számának vezető cikkelyében a gyakovári ünnepségről írván, megrójjuk azokat, kik a magyar állameszme ellen agítálnak. Ezzel képesotatban megemlítjük, hogy a kabinetiroda főnöke ő Felsőge megbízásából megkezdékzteti *Stadler* szerajevói püspököt az ünnepségen mondott tószta miatt, figyelmeztetvén, hogy tartsa magát távol a politikai kérdésektől.

A leckeztető levél így hangzik: „A részletes tudósítások, melyek a nyilvános hírlapokban a közelebről Zágrábban tartott katolikus kongresszusról megjelentek, egyebek közt azt a közleményt is tartalmazták, hogy Ersekséged a kongresszust befejező banketten tartott meleg-hangu beszédben azon óhaját nyilvánította, hogy Bosznia mielőbb egyesíttessék Horvátországgal.

Mint hogy ezen kérdés tisztán politikai, tehát Ersekséged szent hivatásától távol van és megoldása csakis meghatározott világi tényezők hatáskörébe eshetik, főleg és első sorban pedig ő Felsőge legkegyelmesebb Urunk felségjogai közé tartozik, jogosult volna azon föltevés, hogy az említett közlemény tévedésen alapul és hogy Ersekséged ezen nyilatkozatot nem tette.

Ha azonban mégis így történt volna, legfelsőbb megbízásból közölnöm kell Ersekségeddel ő Felsőge, legkegyelmesebb Urunknak komoly intését és határozott várakozását az irányban, hogy Ersekséged jövőre úgy nyilatkozataiban, mint tetteiben a politikai kérdésektől magát távol tartja.

Fogadja stb.“
Ez a királyi lecke talán lehüti *Stadler* urat ép úgy, mint annak idején a *belovári* Strossmayert.

— **Nincs kegyelem.** Lapunk tegnapi számának távirati rovatában megemlítettük már, hogy a Kuria tegnap tárgyalta a szatmári testvérgyilkos *Papp Béla* és társai ügyét, kik közül *Papp Bélát* és *Zsoldics Mihályt* a szatmári törvényszék kötél által végrehajtandó halálra ítélte.

Tegnapi tudósításunk kiegészítésül közöljük lapunk zártakor érkezett táviratunkat a következőkben:

„*Székács Ferencz* ismerteti a pert és a szatmári tárgyalás lefolyását. Ezután a védőügyvédek került a sor. *Kelemen Samu*, *Papp Béla*, *Hermann ügyvéd*, *Zsoldics*, *Günther* pedig *Papp Zoltán* érdekében szólaltak fel.

Kelemen Samu dr. beszédét tapssal fogadták, mire az elnök rendreutasította a közönséget.

Hammersberg koronaügyész semmi okot nem talált a semmiségi panaszra. A Kuria el is vetette a semmiségi panaszt és helybenhagyta a szatmári ítéletet.“

Most még a ma összeült kegyelmi tanács döntése van hátra s ha a halálraítéltek kegyelemre nem ajánlhatnak, rövid napok mulva megkondul a halálharang a két gyilkos felett.

— **Debreczen sz. kir. város költség-előirányzata.** Debreczen sz. kir. város érdekes főszámvevője, *Szabó József*, most állította össze a város 1901-iki büdzsáját. A szakbizottságok elé most kerül az előirányzat, melyben bár a főszámvevő igyekezett a jövedelmeket fokozni, mégsem tudta kikerülni a közköltő emelését. A bevételek sok pénzt emésztettek fel, s bár a hiány egy részét fedezi a mintegy 150.000 koronát kitevő leleiódóhátralék, a másik rész csakis közköltő utján fedezhető. A közköltő 1901-ben 28%-ra van tervezve.

— **Uj állatorvos.** *Wavra József* állatorvos, ki *Szathmáry János* megüresedett helyére választott városi állatorvossá, a közelebb tartott tanácsülésen tette le a tanács kezébe a szokásos hivatali esküt.

— **Kamarai titkárok értekezlete.** A kereskedelmi és iparkamarai titkárok a napokban nagy értekezletet tartottak Budapesten. Ezen alkalommal a titkárok dr. *Király Ferencz* orsz. képviselőnk, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara titkára indítványára táviratilag üdvözölték *Hegedűs Sándor* dr. minisztert. A kamarai titkárok f. hó 28-ikán újból értekezletet tartanak, melyen a kamarai választások reformját fogják tárgyalni.

— **Uj főjegyző.** Nagyvárad város főjegyzőjévé a közgyűlés *Rimler Károly* rendőrfőkapitányt választotta meg heves küzdelem után. *Rimler Károly* egyike Nagyvárad legregibb és legkiválóbb tisztviselőinek. Megválasztása minden bizonynyal általános megnyugvást és örömet fog kelteni. *Rimler Károly* Nagyváradon született. Édes atya, id. *Rimler Károly*, ág. ev. lelkész, a közélet egyik legtiszteltebb alakja volt. Az új főjegyző most 43 éves.

— **Megtalált koronák.** *Klein Miksa* piac-utcai üzletében egy vándor művész-társaság tagjai fordultak meg. Távozásuk után az egyik csakhamar visszatért s szomoruan panasolta, hogy a zsebkendőjét, a melyben pár száz korona volt, elvesztette. Már letett róla, mikor *Klein Miksa* egy zsák mellett a földön észrevette s maga sietett a szegény ember után, hogy a pár száz koronával telt zsebkendőt átadja neki.

— **Kongresszus Miskolczon.** A harmadik országos kereskedelmi kongresszust folyó hó 17. és 18-ik napjain tartják meg Miskolczon. E kongresszuson hivatalosan részt vesz városunkból a Kereskedelmi Csarnok és a Kereskedő Társulat. A Csarnok képviselőiben, mint kiküldöttek megjelennek: dr. *Löfkovics Márton* ügyvéd, csarnoki titkár, *Fürst Ödön* pénztáros és dr. *Freund Jenő* ügyvéd, ezenkívül több csarnoki tag fog esatlakozni a küldöttséghez. A Kereskedő Társulat küldöttei: *Szántó Győző* és *Bárdos Géza*.

— **Visszaintette.** Mosdatlan száju fizekő volt az ujosztásu földön *Nagy János* kocsis. A legesekélyebb dolog miatt is a legdurvább káromlás tört ki a szájából. Tegnap is már kora reggel csinálta a szenteket. Az ott dolgozó *Czakó János* szeliden intette, hogy ne káromolja a jó Istent, mire a legény felkapott egy fejszét s úgy visszaintette vele *Czakót*, hogy az vérbeborultan rogyott össze, úgy, hogy alig tudták eszméltre hozni. A szegény embert beszállították a kózkórházba. *Nagy Jánossal* pedig majd a rendőrség számol.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesíttetnek a t. tagok, hogy a *Deák Ferencz* utcai izr. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog megtartatni: Köznapiokon reggel 6 órakor, este 6 órakor. Szombat és ünnepnapokon d. e. 9 órakor, d. u. 4 órakor. Péntek és ünnepnapokat megelőző este 6 órakor. A hajnali istentisztelet (*Szelochoth*) vasárnap 4, a többi napokon reggel 5 órakor fog kezdődni.

— **Magyar pohár.** A kereskedelmi miniszteriumban most dolgoznak egy törvényjavaslaton, mely ha életbe lép, megszünteti azt, hogy az ember magyar bort, sört rémet gyártásu pohárból és üvegből igyék. A miniszter ezen úgy akar segíteni, hogy kimondja, hogy vendéglőkben, söntésekben, szatócsboltokban, egyáltalán a hol nyilvánosan árulnak szeszes italokat, csak oly edényeket, poharakat, üvegeket, mérőt szabad használni, melyek magyar jelöléssel vannak ellátva, illetve melyek belföldön készültek.

— **Földbirtokvétel.** L u b y G é z a szatmármegyei ezer holdas birtokát, mely 400—480.000 forint értékű, a Debreczeni Első Takarékpénztár megvette.

— **A bankóhamisítók ügye.** A vizsgálat most Sárospatakon folyik a legnagyobb erélyvel, mert valószínű, hogy a vizsgálatot még más irányba is kell terelni. Szabó Sándor sárospataki gazdaember Imre fiával együtt már július hó közepe óta gyártotta a hamis százásokat és rövid idő alatt 243 darab százast készítettek. Ezzel egyidőben Sátoralja-Ujhelyen is folyik a nyomozás. Kiderült ugyanis, hogy Takács Zoltán gyakran járt ott, s feltűnést keltett pazar mulatozásával. Eddig már is három hamis százásra akadtak a városban, s valószínű, hogy ott is vannak büntársai Takács Zoltánnak.

— **Ujságírók nótája.** Dankó Pista, a zseniális dalköltő nótában örökölte meg az ő bohém társait, az ujságírókat. A tréfás szövegű és pompás zenéjű dal nagy teteszt aratott Temesváron, hol most a kiváló dalköltő vendégszerepel. A bizonyára csakhamar országosan elterjedő ujságíró dal szövege a következő:

„A vidéki ujságíró mind hunczut,
Nem, hírek, de a lányok után fut
A pennája annyi titkot
Nem látott még soha sem,
Mint a mennyi leány szeme
Mosolyog rá édesen,
Bizony Isten ő sem nézi mérgesen. . .”

— **Hun és avar leletek.** Régiségek utáni ásatásokat végeztek Nagy-Teremia község határában a nagykomlósi uradalom egy tisztviselője, kinek e célra felsőbb helyről engedélye, illetve megbízása van. Hun és avar nyomokat kutatnak s e község határában levő dombokban időről-időre a lakosság talál is nagyon régi időkre valló tárgyakat. Így a közelmúltban került napfényre rigolozás közben egy kőből való őrlő készülék, mely még most is alkalmas buza őrlésre, a liszt természetesen nem felel meg a mai kor igényeinek. A mostani ásatások eredményét nagy kíváncsisággal lesik, s sok érdekes dolgokat várnak tőle.

x **Ad notam!** Régi jó szokás, még otthon, mielőtt felrándulnánk a fővárosba, összejegyezgetni: hová megyünk, mi mindent nézünk meg a csodaszép Budapestben? Ezen jegyzékbe ne felejtjük el ezt a szót „Gambrinus söresarnok” első helyre írni; így hívják ugyanis Magyarország legnagyobb söresarnokát az Erzsébet-kört és Wesselényi-utca sarkán, a hol minden este katonazene játszik. Ott mérik a világhírű Szent-István-sört, a mely a párizsi világiállításán a legnagyobb díjjal a Grand-Prixvel lett kitüntetve; ugyanezen sör nyerte el az 1896. évi Millénumi kiállításon is a legnagyobb díjat, a Diszoklevelet. — Rómában lenni és a pápát nem látni, az még csak megjárja, de Budapestről hazatérni anélkül, hogy a „Cambrinus”-ban megfordultunk volna, no ez igazán nem járja.

x **A gyomor betegségei** igen különböző rossz indulatu formákban mennek át, különösen ha jelentéktelenebb gyomorbetegségek ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindig kellene valamely házi szert készíteni tartani. Kitűnő hatásának bizonyult e tekintetben dr. Rosa balzsamja, melyet Fragner B. gyógyszer-tára Prágában 203., III., készít. Kapható minden gyógyszer-tárban.

A füzes titka.

— Meggyilkolt földbirtokos. —

— szeptember 13.

Annak idején lapunk is megemlékezett arról a titokzatos gyilkosságról, melynek tizenegy évvel ezelőtt Barsó Sándor zalkodi földbirtokos lett áldozata, kinek hullája úgy eltűnt, hogy a legszorgosabb keresés mellett sem tudtak rátalálni.

A feltűnést keltő bűnügyben megindult akkor a vizsgálat, de pozitív adatokat nem tudott szerezni a gyilkosság elkövetésével vádolt Paroszkay Béla ellen.

Most azonban ismét feleledt az egész ügy a maga borzalmasságában.

Két héttel ezelőtt, augusztus 31-én éjjel, kocsis fordult be özvegy Bazsó Sándorné udvarára. Az özvegy körülbelül ötvenesztendő, de még mindig nagyon megnyerő külsejű urinő. Férje, Bazsó Sándor, 11 év előtt tűnt el rejtélyes módon, s az özvegy azóta közös háztartásban élt Paroszkay Barna tekintélyes zalkodi földbirtokossal, eltűnt férje legjobb barátjával.

A szokatlan időben alkalmatlanló kocsin a törvényszék egy kiküldöttje, meg két csendőr foglalt helyet. Csendesesen, feltűnés nélkül léptek az uriházba, fölkeltek a ház asszonyát, aztán megmagyarázták neki, hogy követnie kell őket Nyiregyházára, az ügyészségi fogházba. Bazsóné ellentmondás nélkül követte a bíróság kiküldöttjét s azóta a nyiregyházai kir. ügyészség fegyházának lakója, csak úgy, mint Paroszkay Barna, a kit már néhány héttel előzőleg szállítottak oda ugyanolyan zajtalanul és feltűnés nélkül.

Mint a francia bűnügyi regényekben, itt is esztendőik sorára nyulik vissza a letartóztatás oka.

1889. márczius 18 án történt, hogy Bazsó Sándor szalonkalesre indult legbizalmasabb barátjával, Paroszkay Barnával és Norma nevű kutyájával a Zalkod község határában levő füzesbe, amely hosszan nyulik el a Tisza árterén.

Délelőtt 9—10 óra között indultak el és déltájban a füzesben dolgozó munkások két egymásután eldördülő lövésre riadtak föl.

Fél egy óraker a Norma kutya szűkülődve és sántitva ért haza.

Körülbelül egy óra múltán Paroszkay is hazavetődött holtra fáradtan és nyakig sárosan. Csak Bazsó Sándor nem került haza azon naptól fogva. Felesége nem jelentette elmaradását s egy héttig föl se tűnt a dolog a faluban. Majd azonban sugdosódní kezdtek az emberek és mindinkább meggyőződésé vált a hit, hogy Bazsót Paroszkay lelőtte s holttestét a Tiszába vetette.

A csendőrség nesztét vevén a szállongó hírek, rögtön nyomozást kezdett. De nem tudott sokra menni. Az akkori római katolikus plébános segítségével annyit sikerült csak megállapítani, hogy a Bazsó eltűnését követő napon lábnyomok vittek a füzesből az iszapos Tiszapartig s ahol a nyomok megszüntek, nagy vértócsa látszott az iszapban. A közelben pedig egy csónak volt kikötve a parthoz.

Mint hogy a nyomokba Paroszkay eszmája kitűnően beillett, a csendőrség letartóztatta, de végre is szabadon kellett bocsátania, mert a néma bűnjeleken kívül semmiféle bizonyíték sem merült fel ellene.

Egy évre azután, hogy Bazsónek nyoma veszett, Paroszkay átköltözött Bazsó özvegyéhez és teljes tíz esztendeig éltek együtt azóta.

Hogy a titokzatos és rég elfeledett ügyre végre is világosság derült, a véletlenség okozta azt.

Bodnár János zalkodi mezőesősz halálán volt s elhívatta a papot, hogy minekelőtte meghalna, meggyónja neki egy szörnyű titkát. Ő és felesége, Veres Borbála, szemtanúi voltak annak, mikor 1889. márczius 18 án a gyanútlanul elüljáró Bazsó Sándort Paroszkay hátulról lelőtte. Mikor a derék, erős ember elbukott, felkapta s ölben vitte a Tiszáig. Ott beleült vele a csónakba

s a Tisza közepére evezve, a vízbe dobta előbb a holttestet, azután Bacsó fegyverét. Ezt látta ő, meg a felesége tulajdon szemével és hogy ilyen soká rejtette a titkát, azért tette, mert félt Paroszkay bosszujától. De nem akart ezzel a titokkal meghalni.

Csak hogy Bodnár nem halt meg. Fölépült teljesen s meghányván-vetvén jól a dolgot, elhatározta, ha világgá nem is kerül a titkát, de elmondja Lőrincz Istvánnak, a volt zalkodi jegyzőnek. Lőrinczy, a ki elkeseredett haragosa volt régiidő óta a Bazsó és Paroszkay családnak, kapva-kapott az alkalmon s feljelentette az esetet a kir. ügyészségnek.

A vizsgálat megindult s a törvényszék Paroszkay ellen gyilkosság, özv. Bazsóné ellen pedig bűnrészesség czimén elrendelte az előzetes vizsgálati fogságot. A két vádlott megfelebbezte a törvényszéknek ezt a határozatát, melyre nézve a debreczeni kir. tábla dönt legközelebb. Addig is védőt választottak mind a ketten, még pedig Paroszkai Menyhárt János nyiregyházai, Bazsóné pedig Kardos Samu dr. debreczeni ügyvédet.

A szenzációs esetnek nem terjedt még hire, de kétségtelenül óriási feltűnést kelt majd megszerte, a Bazsó és Paroszkayak kiterjedt, előkelő rokonságának körében.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

A szatmári gyilkosok ügye.

Budapest, szeptember 14. A kegyelmi tanács ma tíz óraker ült össze. Határozatáról semmit sem lehet tudni. Beszélik, hogy kettős akasztás nem lesz, mert vagy Zsoldics kegyelmet kap, vagy mindkettő.

Az egyetemi választás.

Budapest, szept. 14. Az egyetemen ma ejtették meg az elnökválasztást. A nemzeti párt győzelme, melynek Apsay az elnöke, bizonyosra vehető.

A rablók nyomában.

Budapest, szept. 14. A váci fegyházból megszökött rablóknek nyomában van a csendőrség. Az erdőben felfedezte tanyájukat, honnan a rablók elmenekültek.

Stadler megrovatása.

Budapest, szept. 14. Bécsi lapok a boszniai püspök megrovatását nagyjelentőségűnek mondják. Nagyobb ez, mint a Strossmayeré volt annak idején, a ki csak a csercienél kapott egyetlen korholó szót.

Zsoldics Mihály levele.

Budapest, szeptember 14. Zsoldics Mihály egy héttel ezelőtt levelet irt védőjének, melyet ez ma közzétesz. E levélben elmondja Zsoldics, hogy a gyilkosság napján Papp Béla bepálíngáztatta és azután tüzelte és fenyegette, hogy hajtsa végre a gyilkosságot. Kéri ügyvédét, hogy eszközöljön kegyelmet neki, mert nem akarna hóhér keze által meghalni.

Tanulmány a közvilágítás ügyében.

(Folytatás és vége.)

Az átvétel 10 éve óta a hálózat tetemesen kibővült, a fogyasztó és főképp a fogyasztás rendkívül emelkedett. A légszusztermelés megkétszereződött, mindamellel maga a gyár keveset változott. A retorták száma csak 12-vel szaporodott 2 darab 6 retortás kemence építése által, úgy hogy

jelenleg 48 retorta áll rendelkezésre és ezzel 1899-ben 1.828.000 m. légszeszt gyártottak, míg Debreczenben 28 retortával mintegy 750000-et; nem tartom tehát azt az állítást hihetőnek, hogy a debreczeni gyár termelőképessége felső határát elérte volna. Ellenkezőleg a pozsonyi arányában 1.000.000 m. bátran elmehetünk, mint a hogy Pozsonyban Berthold igazgató egész 2 millióig el fog a jelenlegi gyárával jutni, az akadályt itt is, ott is inkább a hűtő és tisztító elégtelensége okozná, de eltekintve attól, hogy ezek könnyebben kibővíthetők, nagyon sokat segíthetünk magunkon a pótszén használatának kiküszöbölése és a earburálás behozatala által.

Ujabb építmény még Pozsonyban egy gasometer 1894-ben építtette a Berlin Anhalti gépgyár a Danubius budapesti hajógyárral szövetkezve 2500 m.³ befogadó képességre és épen most otlétem alatt ugyan ezen vállalat teleskopolás által ezt a tartályt 5000 m.-esre bővítette, most összesen 8200 m.³ áll a régiével rendelkezésre, ami az 69000 m.³ maximális termelésüknek bőven megfelel — szabály szerint $\frac{3}{4}$ részt kell kitenni, — nálunk azt hiszem, egy pár évig még elég lesz a mostani kettő.

A gyár berendezése egyébként, mint már említém, régi és elavult, azt hiszem, a mienk nem igen áll alatta. Ujításokat nem igen alkalmaznak az üzemben, de a vezetés mindamellett igen gondos és takarékos. Az összes utcalámpák Auer-égővel vannak ellátva, 890 volt a múlt év végén és az eddigi tapasztalat szerint a fentartás kevesebbe kerül, mert a megtakarított légszész értéke, nem is említve a nagyobb fényerőt. Azt hiszem, nálunk is egyik legelső feladat lesz az összes utcai lámpák átalakítása már csak azért is, mert 50—60 ezer m. légszeszt takarítunk meg, a kétségkívül hirtelenül emelkedő magánfogyasztás számára. Ezen-tul még kedvezőbb lett az arány, mert, úgy látszik, mégis csak vége lesz az Auer-társulat egyeduralmának, nemcsak a tavasszal kelt kuriai döntvény alapján, mely a régebbiekekkel ellenkezőleg elutasította az Auer-társulat panaszát a másféle izzótestek használói ellen, hanem mert az elmúlt augusztus hóban a magyar szabadalmi bíróság szabadalmat adott egy vállalatnak ilyen mű hálók gyártására (Kohl György és Theumer Viktornak), elutasítva az Auer-társaság tiltakozását: megfontolandó, hogy az újabb német gyártmányok csak harmadrész árúak és sokkal jobbak, tartósabbak, mint az Auerké, kik egyébiránt csak Magyarországon voltak már védve és csak itt tartották fenn magas árakat.

Nagy igyekezetet fejt ki az igazgató-ság, hogy az ipari és fűtési fogyasztást emelje, úgy látszik lesz is eredménye. Tervbe van véve a külföldön már sokféle divatos eljárás, hogy bizonyos fogyasztás biztosítása esetén ingyen készítik a vezetéket, sőt főző készülékeket (rechauds) és gázkályhakat ingyen adnak használatra.

Ezt nálunk is igen czélszerűnek talál-nám némi módosítással, mert az üzemre szerfölött előnyös, ha a fogyasztás lehetőleg egyenletes, már pedig Debreczenben épen nem kedvező az elosztás. Nyáron alig fogy valami és a légszész-tűzhelyek nagyot javítanának a helyzeten. — Légszész-automata-k, melyek Angol- és Franciaországban rendkívül el vannak terjedve, nézetem sze-rint nem nekünk valók. Nincs a mi népünk az ilyesmire szokva.

Áttérve a szénviszonyokra, Pozsonyban csaknem kizárólag ostrai, tehát osztrák-sziléziai I-sőrendű darabos szenet (I. a. gaststück kohle) használnak, ez körülbelül a legjobb légszésznek való szenek közé tartozik. 100 kg. 31 m. tiszta légszész adott és 65 kg. pirszenet. A sztrájk okozta üzem-zavaron okulva, nagy mennyiségű szenet gyűjtöttek most össze, teljes téli három hó-napi készletet.

Ebben Berthold igazgató csak összes külföldi kollegáját követte, mert mindenütt óriási tartalékokat láttam és csak ez kelt ben-nem reményt, hogy Debreczen város nem fog fennakadni szén dolgában, hogy most már nem lesz talán olyan kapós a szén.

A szén ára Pozsonyban 250—255 ko-rona, mihez még a befuvarozás járul. Nálunk nem tudom még hogy lesz, de a jelenlegi magas szénárak mellett aligha meg nem üti a 320 koronát, ez tehát 65—70 korona különbség, a mi hátrányunkra, ez mindazon-által nem aggaszt, egy köbméter légszész előállítására a szén 447 krral szerepelt Pozsonyban és alig egy fél krajczárral lesz több a debreczeni drágább szén mellett. Nem kell azonban azon nagy előnyünket el-felejtünk, hogy a pirszenet sokkal jobban értékesíthetjük. Pozsonyban 3 korona az ára és a mi még fontosabb, hogy Debreczen város 125.000 frtért váltja meg a légszész-gyárat, Pozsony pedig kedvezőtlenebb szer-ződésénél fogva, az akkor még nem egészen másfélennyi telepért 435.868 frtot fizetett. A befektetett tőkének arányla-gosan is nagy kamatkülön-b-sége az, ami Debreczen város-ban a lacsnyabbá fogja tenni a légszész önköltséget, mint Pozsonyban, hol ez évek óta 6 és fél kr. — 13 fillér körül mozog beleértve minden-féle költséget, fizetéseket és leírásokat.

A pozsonyi gyártelepen ez évben, kü-lönös nagy mérvben foganatosított javítási és átalakítási munkálatokon kívül alkalmam volt látni egy egészen kis új gyárnak elké-szültét is, sőt az átvételnél magam is köz-reműködtem. Ez a Nagyszombat város te-lepe. Csak 8 retorta épült, csak 600 m. és a tartány, de ez is bőven van számítva. A Hanoschek-féle gyár rendezte be igen szé-pen, például czélszerű a félgeneratos tüzelés, amit kisebb légszészgyár, mint a mienk is igen jól alkalmazhat. A tüzelőanyag meg-takarítás igen jelentékeny a régi rostélyos tűzhelyhez képest.

III.

Most már bátorságot veszek magam-nak, az eddigiek alapján, Debreczen sz. kir. város légszészgyárának kezelésére vonatkozó nézeteimet összefoglalni.

Én általában véve a legnagyobb konzervatívizmust ajánlanám eleinte. Az átvétel foganatosítását jól idején, még a fagy beállta előtt, meg kellene kezdeni, hogy a csövek vizsgálata simán menjen; ugyancsak vizsgálat tárgyává tenni a készülékeket, mert kétségkívülnek tartom, hogy újévtől fogva a 24 filléres árak mellett a fogyasztás hirtelen fel fog szökni és a legkisebb üzemzavar be-állta is kellemetlen lenne. Azt hiszem, ezen vizsgálatok megengedése a jelenlegi tulaj-donos könnyen kötelezhető. Már most gon-doskodnunk kell elegendő szénről és előké-születet tenni az utcai lámpáknak izzó testekkel való felszerelésére, mert a meg-takarítandó gázra szükség lesz és mert a jelenlegi világítás igen rossz. Azonkívül szük-séges azért is, mert a pótszén alkalmazását azonnal elhagyandónak tartom. Drága és a jelenlegi tisztító, úgy látszik, nem bír véle, mert én ugyan nem tudom, de a budapesti légszészgyár mérnökei azt állítják, hogy nálunk tavaly télen is sok kénsavgőz volt a légszészben.

Ugyancsak az elégtelen nagyságu tisztító szekrények mentesítése végett egy új, igen sikerült készüléket tartanék helyes-nek alkalmazni, melynek gyártását a Berlin Anhalti és a bécsi Manoschek gyárban lát-tam, működésben pedig a budapesti légszész-műnél észleltem. Egy kis gőzingjector segé-lyével 2% levegőt fuvatunk a tisztító előtt a gáz közé, melynek ez által a fényereje nem csökken, tisztítása ellenben sokkal könnyebb, mert a levegő állandóan regenerálja a tisztító-nak a kénvegyületekkel saturálódó vasoxid tartalmát. Münchenben azonkívül 5% me-szet kezdenek a szénhez adagolni igen jó sikerrel; megpróbálni itt se ártana, de talán későbbet.

Egyebet nem kell egyelőre bántani. A retorták, azt hiszem, még győzni fogják 1—2 évig; a csövezeteket pedig legjobb esetben is csak nyáron lehet megbolygatni. Tagad-hatatlan, hogy nagyobb átmérőjű főcsövekre lesz szükség. A mostaniak esetleg még újra lerakhatók kijebb. A melléktermékek érté-kesítésénél ki kell használni a kedvező hely-zetet: a pirszenet itt helyben mind szive-

sen megveszik kicsiben 4 koronájával. Nem tartanám helyesnek, hogy nagyban elárusi-tók vagy esetleg idegen nagy fogyasztók számára szállítsunk olcsóbb árak mellett. Sőt általában a széneladást is, a mi a mos-tani légszészgyárnál pár év óta igen meg-gyöngült, újra felújítandónak tartom. Nem csekély hasznót lehet belőle várni és a szénmegrendeléseinket is könnyebben ren-dezhetnénk.

A kátrányra vonatkozólag nem mond-hatok semmit. Pozsonyban helyben veszik meg az asphalt és kátránypapír gyárosok. Nálunk, úgy tudom, kevés kél el helyben, tehát másfelé kell vinni. Ugyanez áll az ammoniak sófőzésről is, ha ugyan be van rá ez a gyár rendezve. Ha nincs, annál jobb, mert újabb időben igen elromlott ez az iparág. Pozsonyban tavaly 27 frt volt az egész évi tiszta haszon, harmadéve még rá is fizettek, ez év se lesz sokkal jobb. Az eddig haszontalanul kiadott tisztító anyag azonban remélhetőleg jól hasznosítható lesz jövőre. A budapest—ferencvárosi II. telepen cyan-feldolgozó telepet épít az osztrák-magyar légszészpartársulat; kérdeztem és azt mondták, hogy vásárolni is fognak teli-tett tisztító vasoxid anyagot feldolgozásra.

Ezekben voltam bátor tiszteletteljes jelentésemet megtenni és szerény nézeteimet előadni. A lényegesebb pontokról lehetőség szerint igazolványokat mellékelek. A meny-nyire csak tölem telt, lehetőleg okulni igye-keztem és a kegyesen megadott alkalmat jól kihasználni. Gyakorlati ismeretek elsajá-títására törekedtem és a légszészgyár keze-lésében való jártasságra, az eredményt ille-tőleg Pozsony sz. kir. város polgármesteré-nek 26.723/II.—1900. sz. átiratára vagyok bátor hivatkozni, valamint Berthold légszész-gyári igazgató e tárgyban tett hivatalos je-lentésére. Mindenesetre kötelességemnek fogom tartani, hogy a menyire csak alkal-mam nyílik, szerzett tapasztalataimmal a vá-ros közönségének szolgálatára legyek az legmélyebb köszönetemet fejezem ki a ta-nulmányi utamban való hathatós és kegyes támogatásáért.

Debreczeni Jenő,
gépész-mérnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy virág sorsában százé.

Kedves volt, mint csak a
Tavas ibolyája;
Egyben szerette is,
Aki őt meglátta.

Fekete szemének
Ezer csillag-fénye
A menny üdvösségét
Már itt, len ígérte.

Min mulhatott mégis,
Hogy férjet nem kapott
S kinyílt virágszálként
Lassacskán hervadt?

Megfejttem röviden
(Bár mondanom kár is :)
„Leány mellé manapság
Kell... még hozomány is!”

Kiss Illés.

* **Czigányfurfang.** Didergett a cigányrajtkó és megmondja a dádének, hogy mennyire fázik meztelen lába.

— Bibást, — mondja a dáde — men a jégre csuskálni, attól májd átmelegszik.

* **A monzai vaskorona.** A lombard korona tudvalevőleg nagy szerepet játszott Umberto király temetésén. II. Viktor Emá-nuel temetésekor, 1878 ban volt legutoljára Rómában. A korona egy vaskarikából áll, amelyet állítólag Krisztus keresztjének a szögéből kovácsoltak volna. A vaskarikát aranylemezek borítják, amelyekbe drágább-nál-drágább ékkövek vannak foglalva. A koronát állítólag szent Heléna csináltatta *

fának, Konstantinnak ajándékozta, aki a sisakján hordta diszül. Konstantin Gergely pápának ajándékozta, a ki ismét Theodolinda longobard császárnőnek adta. A császárnő a koronát azzal a föltevésével adta a monzai dómnak, hogy utódait ezzel a koronával koronázzák meg. Historikusok ugyan tagadják a mondának történelmi hűségét, mert szerintük a longobard királyokat nem koronázták meg, hanem paizsra emelték s így kiáltották ki királylyá. Ismeretes, hogy I. Napoleon 1805. május 26-án Milánóban maga tette fejére a koronát s így szólt: Isten adta nekem. Jaj annak, a ki hozzá nyul. Azóta a vaskoronát az olasz királyság feletti uralom jelképének tartják.

* **Helvenkedés.** Egy henczegő azzal dicsekszik egy társaságban, hogy ő a szomszédját, kivel haragban állott, úgy dobta le a lépcsőről, hogy az a nyakát törte. És — így folytatja — a özudar elment engem bepanaszolni.

* **Mily gyorsan nő a haj?** Ez a kérdés foglalkoztat most egy orvost, ki saját magán eszközöl megfigyeléseket. Ugy találta, hogy a haja huszas éveiben havonként 15 millimétert nőtt, míg a hatvanas éveiben csupán 11 millimétert. Sokat hangoztatott dolog az, hogy gyakori hajvágás által a haj jobban nő. Ez az orvos inkább azt tapasztalta, hogy a haj vágatás után sokkal lassabban nő, mint hajvágás előtt. Két kitűnő tudós kísérletezett egy időben állatokon, a mi szintén megerősíti azt, hogy a haj növést a sok vágatás nem gyorsítja.

* **Mi süli ki belőle?** Blaustern: Asztat mondolodsz, hogy nem thodolodsz keresni és van neked sopa adóság, és azir mégis othazol fhörödöbe, van inosod szivod a regáliót, adolsz esthelyeket és sinálsz feltönést az aszfalton.

Gelbstein: Ne bántsad Dalfikám: majd meglátolod, mi fogja ebből kisölni!

* **A kissingeri források.** Bizonyára kevesen tudják, hogy Kissingenben, Bismarck egykori kedvenc fürdőhelyén két forrás van és mind a kettőnek magyar a neve. Az egyik a Rákóczy, a másik Pandurforrás. A pompás Saale-völgyben tör elő a két gyógyforrás, melyeknek neveit Scheffel Viktor költő a következő versben örökítette meg:

„Kissingen, lieblich Thal der Saale,
Hier spendet Zauberin Natur
Mit perlenreichem Sprudelstrahle
Den Quell Rákóczy und Pandur“.

* **Vasuti kupéban.** Kalauz: Uraságod egy egész és két gyermekjegyet adott át, pedig itt csak egy gyermeket látok, azt a kis fiút. A kisasszony már egész jegyet fizet!

Aranyosi Lipót: Nu, hát az én Czilikám tolán nem az én jermekem?

REGÉNY.

A „Világ Szive“.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.)

89.

Most már aztán Zibalbayból is kitorra düh, retentő volt nézni is. Felállott ültéből s összekulesolt kezeit megrázva leányának feje fölött, megátkozta, úgy, hogy a leány félelmében szeretője keblére menekült.

— Utolsó lehellettemmel is azt kérem, — rikácsolá az öreg, — hogy isteneidnek, országodnak és őseidnek átka és az én átkom, a ki atyád valék, legyen te rajtad és a te gyermekeiden. A te kívánságod hamuvá váljon a te szádban s a halál foszszon meg a te árulásod gyümölcsétől, izenként szakadjon meg szived a lelkifurdalásnak és bánatnak miatta.

Látok, látok! a jövendőbe látok és mondom neked, lányom, hogy el fogod nyerni őt, a kinek kedvéért romlást és gyalázatot hoztál atyádra. Csalással fogod őt el-

nyerni s együtt fogtok élni egy ideig, de nagy lesz az ár, melylyel meg fogod őt vásárolni: nemzetednek romlása s a te kezeidtől jövő veszte!

Itt lélegzet után kapkodva megállott, Maya pedig térdre esve zokogni kezdett:

— Oh atyám, ne mondj ilyen szókat, hát nincs benned irgalom egy nőnek szive iránt?

— De igen, — szolt atyja, — épen a mennyi te benned van az én kétségbeesésem és ősz hajam iránt. Miért kiméljelek én téged, leányomat, ha te nem kiméltél engemet, atyádat. Atkomat elmondám s csak annyit teszek hozzá, hogy végül is szakaszsa meg a szivedet s ennek az embernek szivét, ki elrabolt téged kötelességedtől és atyádtól.

Hirtelen elhallgatott, szemei megüvegesedtek, kiterjeszté karjait s sulyos zuhánással a földre bukott.

VI. FEJEZET.

Az összeesküvés.

Odaugrottam, de már nem tudtam zuhanását megakadályozni, a sennor segítségével felemeltem hát a földről s egy kerevetre fektettem. Maya áttekintett vállunk felett s meglátta az öregnek halotthalvány arcát s vértajtéktól habzó száját.

— Meghalt! — zokogá, — meghalt az én atyám s engem átkozva halt meg.

— Nem halt még meg, — felelt a sennor, — mert szive még dobog. Hozzá egy kis vizet, Maya.

Maya engedelmességet s két retentő órán át küzdöttünk, ha életre tudnánk hozni, de hiába, az életnek egy szikrája még égett benne, de eszméletlenségéből nem tudtuk őt feltánni. Egyszerre csak, a mint az eredménytelen munkában elfáradva, megpihentünk, az ajtó kinyitott s Tikal visszajött.

— Mi az? — kérdé, a mint meglátta Zibalbaynak a kereveten elterülő alakját.

— Alszik az öreg?

— Igen, alszik, — válaszolá a sennor — s én azt hiszem, hogy nem is fog többé felébredni.

— De hát hogy történt a dolog? — kérdé Tikal.

Erre már én is sietve közbeszóltam, félvén, hogy a sennor meggondolatlanul sokat találna elmondani, a mi mihamar retentő következményeket vonna fejünk felé.

— Megviselték őt a hosszú utazás és a tegnapi nap izgalmai. Mikor elmentél tőlünk, beszélai kezdett terveidről s hirtelen elővette ez a baja. Nem tartozik rám, hogy én, aki csak fogoly vagyok egy idegen országban, beleavatkozzam ilyesmibe, mégis, alig hiszem, jó benyomást tenne, ha Zibalbay, ki egykoron mégis csak kacíkjája volt ennek a városnak, elhagyatva és titokban halna meg itt, mert a nép azt mondhatná, hogy te ölted meg őt... Nincsenek orvosaid, a kiket ideküldhetnél? Hadd venniék gyógykezelés alá, mert orvoságnak, sőt még érvágó késnek híjján is, mi már mindent megtettünk, a mit tehattünk.

— Hogy én öltem meg őt! Annyi bizonyos, hogy mindenki ezt mondaná. Igen, van orvosom elég, ott van mindjárt Mattai, az apósom, ki a legnagyobb és legjobb köztük. Majd elküldöm őt. De mondd csak Maya, mielőtt elmegyek, nincs egy szavad se hozzám?

Maya, ki arcát kezébe temetve ült az asztalnál, felnézett s így szólt:

— Hát kőből van a te szived, hogy még ilyen órában, mint ez a mostani, sem hagysz békében? Ha atyám felgyógyult, vagy meghalt, akkor válaszolni fogok, előbb nem.

— Legyen hát úgy, Lady — szolt Tikal, — várni fogok addig. Most pedig elmegyek, mert még zavargás törhetne ki a városban, ha ez a hír kiszivárog.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENNEMŰ
ISKOLAI SZEREK
RENKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLCSÓBBAN A
CSOKONAI PAPIR-*****
KERESKEDESBEN
KOSSUTH UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHETŐK BE.
UGYANOTT
ISKOLAI KÖNYVEK KÖTÉSE
LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

NYILT-TÉR.

Mint hogy a tavasz előre haladásával oseoemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt, mert olósó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári óvszakokban kedvelt élvezet-szerként szerepel, másrészt, mert dús szénsav-tartalmánál fogva, specifikus óvszer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbá-talmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és fejnötteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire: a gyermekek lázas megbetegedéseknél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hughajító és a szomjat o-llapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==

A Mohai Agnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

30 kr.
egy kilo finom
csemege szőlő
3—4 kilós kosarakban
Szabó Lajos Fiai
czégnél.
— Debreczen, Tisza-palota. —

Árverés.

A Rác László-féle (homokkert II-ik járás 131. sz.) szőlő termése, folyó hó 15-én, szombaton délután 3 órakor a helyszínen el fog adatni.

Varga Pál

czimbalomgyártónál a ki **czimbalmot** vesz ingyen fog megtanulni czimbalmozni a nála megjelent czimbalom iskolából, tanár avagy tanítás segélye nélkül a ki egy héten csak egy órát is áldozhat rá naponként és nem képes felfogni, annak köteles vagyok visszatérni a czimbalom vétel árát hiány nélkül. Üzlet: Budapest, VIII. ker. Rökk Szilárd-utca 3. szám, a népszínház mellett. Képes nagy árjegyzéket czimbalomokról ingyen küldök.

9522. tk.
1900.

Póthirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Hegedüs Sándor végrehajthatónak Szőlősi Károly és neje végrehajtást szenvedők elleni 122 kor. s járuléka iránti végrehajtási ügyében 9030/900. sz. alatt kibocsátott árverési hirdetményben a tépei 144. sztkben A. I. alatt felvett ingatlanokra 2020 kor., az A. 1870. hrsz. ingatlanra 4 kor., a 2034. hrsz. 148 kor., A + 333/3. hrsz. 148 kor. kikiáltási urban 1900. október 5-ik napjának délelőtti 9 órájára kifizető árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján Sámuel Sámuel végrehajtható érdekében is 78 és 40 kor. tőke követelése s járuléka kielégítése végett megtartani fog.

Kelt a debreczeni kir. tszék, mint kir. hatóságánál 1900. aug. 28-án.

Baróthy Béla,
kir. tszéki bíró.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szögig 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalványal; a postautalvány szövegére az apró hirdető szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Használt,	Régi könyvek	Eladó	Pincze,
teljesen felszerelt fényképezési készülék 9×12, 12×16, 13×18 felvételekhez jutányosan eladó. — Értekezhetni a kiadóhivatalban. 49.	magyar, latin, német (udományos művek), igen jutányos áron eladók. — Értekezhetni a Csokonai-nyomdában Morvay Zoltánnal.	egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papír kereskedésben.	mely üveges borok beraktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Bikszádi

ásványvíz
áriappal
és
ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
Kútközelőség
Bikszád
(Szatmármegye).

BIKSZÁDI ásványos gyógyvizet,

mely egyedül a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesdohur, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. — Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsucs-hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá kiidült és heveny gyomorhurut, máj- és epe-hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélkóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál, mint specifium vált be.

A Bikszádi viz bérleje s a sztojka viz főelárusítói: **ALMER LAJOS és KÁROLY** nagybányai lakosok.

SZTOJKAI ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el magyar karlsbadi viznek, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: idült gyomor bántalom, máj- és epehólyag, valamint epeköbajoknál, nemkülönbön cukorbetegségnél alkalmazva, valószínű csodákat művel, kitűnő hatása a légszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélkóros bántalmaknál is. — A Sztojka ásványvíz dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital, pártját ritkítja. — A Sztojka ásványvíz hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengerentúli szállítást.

Sztojka

ásványvíz
áriappal
és
ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
Forráskezelőség
Sztojka,
u. p. Magyar-Lápos.
(Szolnok-Dobokam.)

Kizárólag hazai gyártmány.

A MAGYAR FÉM- ÉS LÁMPAÁRU-GYÁR

részvénytársaság gyári raktára

DEBRECZEN Piacz-utca és Simonffy-utca sarok.
Gyár: BUDAPEST-KÖBÁNYÁN.

Ajánlja gyártmányait:

Légszesz csillárok, asztali és függő lámpákat,

valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

BRONZE DISZTÁRGYAKAT,

állványok, íróasztali berendezések, gyertyatartókat stb.

a legmérsékeltebb gyári árak mellett.

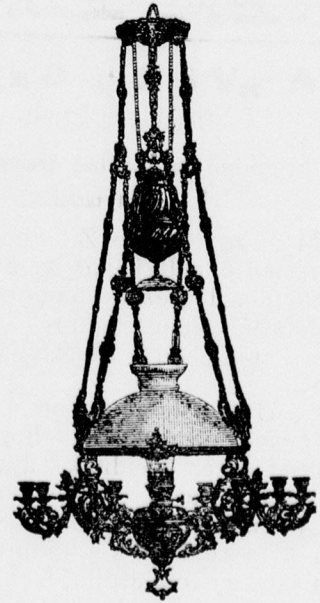
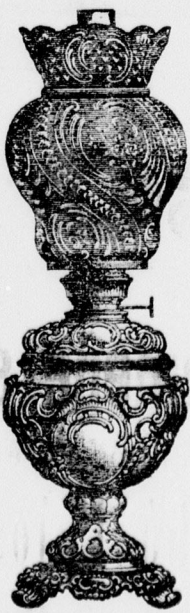
Ugyanitt kapható:

Valódi amerikai Petroleum „KIRÁLY-OLAJ”,

mely kizárólag a gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállítatik.

Kizárólag hazai gyártmány.



Kizárólag hazai gyártmány.

Kizárólag hazai gyártmány.

Nyomatott a „Csokonai”-nyomdában Debreczenben.